

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.020/2021/4. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző: ügyvéd1, cím2)

Az alperesek:

perből elbocsátott alperes1 (cím3) I. rendű;

perből elbocsátott alperes2 (cím4) II. rendű;

alperes3 (cím3 I emelet 4. ajtó) III. rendű

A III. rendű alperes képviselője:

ügyvéd2 (cím5)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 20. sorszám alatt

A per tárgya:

személyiségi jogsértés megállapítása és sérelemdíj fizetésére kötelezés

Az elsőfokú bíróság:

Szekszárdi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

18.P.20.418/2019/19. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a III. rendű alperesnek tizenöt napon belül 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget, valamint az államnak – az illetékes állami adóhatóság felhívására – 160.000 (egyszázhatvanezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] helységi városban a 2019. évi helyi önkormányzati választásokon a érdekelt polgármesterjelöltként a felperest, míg a III. rendű alperes a II. rendű alperest (a hivatalban lévő polgármestert) indította. A helységi és további 22 településen terjesztett helységi folyóirat című hetilap a 2019. július 11. napján megjelent 2019. évi 27. számában bemutatta a felperest mint polgármesterjelöltet. E cikkben kiemelve szerepelt a felperes következő jelmondata: „Lakóhelyem helységi, életterem megye, legkedvesebb városom helységi!”
- [2] A helységi folyóirat című hetilap következő, 2019. július 18. napján megjelent 28. számában „Helytartó vagy polgármester?” címmel a III. rendű alperes elnökével, az I. rendű alperessel készített interjú jelent meg, melyben arra a kérdésre, hogy mi a véleménye a felperes jelmondatáról, az I. rendű alperes a III. rendű alperes elnökeként az alábbi választ adta:
- [3] „Az első részről már szóltam. A második félelmetesnek hangzik, egyben értelmetlen is. A náci vezérének, személy világnézetének volt a központi eleme az élettér-Lebensraum törekvés. Egy demokrata ilyen kifejezést messze elkerül. Vagy lehet, hogy ez a hívó szó a szélsőséges, radikális náci eszméket valló csoportok irányába? A harmadik rész hamiskásan hat. Ha valami kedves számomra, azt szeretem. Amit vagy akit szeretek, annak nem ártok, nem bántom. Márpedig felperes több intézkedése okozott hátrányt helységi. Ő módosította azt az ivóvízfejlesztési szerződést, ami miatt a utca nem lett újraaszfaltozva, holott ez a kivitelező feladata lett volna. Közben érdekelt alapít egy céget és a helységi beruházást végző társaságtól kap folyamatosan munkát! Felmerülhetnek kérdőjelek... A városháza ártatlanul több millió forintot büntetést kapott, mert az ő vezetésével szabálytalanul léptek ki a községek az ivóvízes társulásból.”
- [4] A III. rendű alperes a „Természetesen helységi” nevű Facebook csoportban 2019. augusztus 23. napján bejegyzést tett közzé, amely hírt adott a hivatalos kampány indulásáról. A bejegyzés értékelte a két jelölőszervezet polgármesterjelöltjét, és a felperessel kapcsolatban többek között az alábbiakat fogalmazta meg: „felperes munkáját folyamatos óriási botrányok kísérték – ivóvíz-társulás büntetés tartozása a NAV felé, utca aszfaltozás elmaradása, kétszer kiásott tó esete, saját nyaraló építése általa felügyelt pályázati forrásból, cégének összeférhetetlennek tűnő bedolgozása egy helyi munkákat végző kivitelező cégbe –, s ezek egy része városunk számára hátrányt jelentett.”
- [5] A felperes a 2019. július 18. napján megjelent interjú kapcsán a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43.§ (1) bekezdés d) pontja, 2:45.§ (1)-(2) bekezdése, valamint 2:52.§ (1) bekezdése alapján a becsülethez és a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, valamint a III. rendű alperesnek 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte. A riport három elemét tekintette becsületet és jóhírnevet sértőnek, mivel az e megnyilvánulások alapján róla alkotott vélemény hamis és indokolatlanul bántó. Sérelmezte, hogy a jelmondatban szereplő „élettér” kifejezést személy világnézetével kapcsolták össze, azt sugallva, hogy ő (a felperes) nem demokrata, szélsőséges nézeteket, náci eszméket valló választópolgárokhoz köthető. Kifogásolta azt az alperesi állítást, hogy több intézkedésével helységi hátrányt okozott, így például azzal, hogy az ivóvízfejlesztési szerződés módosításával helységi a utca nem lett aszfaltozva. Kifejtette,

hogy ez az állítás azért valótlan, mert a közműfejlesztéssel érintett utca teljes aszfaltozása nem is volt tervben, az eredetileg tervezett sávost feltörés helyett a kivitelező végül az ablakos feltárást találta célszerűbbnek, az eredeti szerződést ezért módosították. Végül a III. rendű alperes szintén alaptalanul állította, hogy helységi azért kapott többmillió forintos büntetést, mert az ő vezetésével a községek szabálytalanul léptek ki az ivóvíz-társulásból. Ezzel szemben a helységi Önkormányzat bírságolása a II. rendű alperes hibájából ered. A volt polgármester a projekt befejezésekor a helységi utca aszfaltozásának elmaradását vitatta, ezért 10.000.000 forint megfizetését kérte az ivóvíz-társulás többi tagjától. Mivel ezt az összeget a társulás nem fizette ki a helységi Önkormányzatnak, utóbbi megnehezítette a társulás működését, szabotálta a 2016. évi költségvetés elfogadását. Emiatt 2017 júniusában a kistélepülések kiléptek, a helységi Önkormányzat a társulás egyedüli tagja maradt, így bármikor helyreállíthatta volna a törvényes működést, azonban erre csak 2019. április 25. napján tett előterjesztést. A Magyar Államkincstár a költségvetés elfogadásának hiánya miatt bírságolta meg helységi városát.

[6] A felperes a 2019. augusztus 23. napján megjelent Facebook-bejegyzés kapcsán a Ptk. 2:43.§ (1) bekezdés d) pontja, 2:45.§ (1)-(2) bekezdése, valamint 2:52.§ (1) bekezdése alapján a becsülethez és a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását kérte, valamint sérelemdíj jogcímén 1.000.000 forint megfizetésére kérte kötelezni a III. rendű alperest. A felperes e bejegyzésnek is három elemét tekintette becsületet, illetőleg jóhírnevet sértőnek. Sérelmezte azt az állítást, hogy munkáját óriási botrányok kísérték. Ezzel szemben tisztségeit részletezve hangsúlyozta, hogy munkáját elismerik és megbecsülik. A fentiekben már kifejtettekre figyelemmel kifogásolta azokat az állításokat, miszerint a helységi és Környéke Kistérségi Ivóvízminőség-javító Társulás (a továbbiakban: társulás) miatti büntetés az ő munkájához kötődik, továbbá, hogy a helységi utca miatta nem lett leaszfaltozva.

[7] A III. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint mind az interjú, mind a Facebook bejegyzés helyi közéleti, politikai kérdésekben kialakított véleményt fogalmaz meg, a felperes közéleti tevékenységére reflektál. Ezek a vélemények nem voltak indokolatlanul bántóak, ezért a felperes személyiségi jogainak sérelme fel sem merülhet. Az „élettér” kifejezés használatát nem tartotta helyénvalónak, és azzal kapcsolatos véleményének adott hangot, miszerint nem világos, hogy a felperes pontosan mit akart üzenni ezzel a kifejezéssel. A utca újraaszfaltozásának elmaradásával összefüggésben a felperes a kivitelezővel eredetileg kötött szerződés módosítását elismerte, a véleménynek, bíráltnak van valóságalapja. helységi Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2017. április 27. napján megtartott rendes ülésén tárgyalta a társulást érintő döntéseket. Az előterjesztés szerint a szerződésmódosítás több szempontból is szabálytalan volt, a kivitelezés nem a szerződés szerint történt. Hasonlóan érvelt a helységi Város Önkormányzatát sújtó bírság kapcsán. A képviselőtestület a 2019. április 25. napján megtartott rendes ülésén tárgyalta ismételt a társulást érintő döntéseket, az előterjesztés részletesen tartalmazta a kialakult jogi problémát. Eszerint a társulás 12 kisebb önkormányzata a jogszabályoknak megfelelő kilépési nyilatkozatot elfogadta, de a változás államkincstári átvezetése nem történt meg, ennek lebonyolítása a képviseletre jogosult felperes feladata lett volna. A felperes a társulásnál betöltött elnöki tisztségéről 2017 őszén mondott le, a társulás törvényes képviselő nélkül maradt. Az a kormányhivatali álláspont, amely szerint a társulás egy taggal, kvázi egyszemélyes társaságként is tovább működhet, hosszas levelezések, egyeztetések eredményeként alakult ki. Kiemelte, hogy a felperes a vizsgált időszakban községi polgármester és helységi polgármesterjelölt volt, közszereplő, aki fokozottan tűrni köteles a közéleti tevékenységéről alkotott, akár erőteljesebb megnyilvánulásokat is.

[8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a III. rendű alperesnek 100.000 forint perköltséget, az államnak 120.000 forint feljegyzett illetéket.

Ítéletének indokolásában felhívta az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, IX. cikk (1) és (4) bekezdését, a Ptk. 2:42.§-át, 2:43.§ d) pontját, 2:45.§ (1) és (2) bekezdését, 2:44.§ (1) bekezdését, mely utóbbi szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét a szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

- [9] Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a keresettel sérelmezett közlések közszereplők viszonylatában, a felperes közéleti tevékenységével összefüggésben, választási kampány során, politikai vita keretében fogalmazódtak meg. Rámutatott, hogy a demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme a közügyek vitatása, a közéleti szereplőkre és tevékenységükre vonatkozó beszéd a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A szólásszabadság ezért különleges védelmet igényel a közszereplők közügyeket érintő vitájában [Pfv.IV.20.387/2018/6., 7/2014. (III. 7.) AB határozat, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat].
- [10] Kifejtette, hogy a szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások között. Vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, a bizonyíthatóan hamis vagy meghamisított tények nem állnak védelem alatt. A tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolására általában a bizonyíthatósági tesztet alkalmazható (BDT2020.4235, BDT2012.2653). Ugyanakkor a rendes bíróságok által követett alkotmánybírósági gyakorlat hangsúlyozza, hogy a politikai viták keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznapi értelemben vett automatikus alkalmazásával, nem szorítkozhat a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára. Ennek az értékelésnek a szemléletét az határozza meg, hogy a közügyek demokratikus vitája során a vita érintettjei a politikai történéseket a maguk összefüggéseiben értelmező polgárok, akik tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel. A mérlegelés tehát egyértelműen túlmutat a kijelentés elemeinek pusztán bizonyíthatósági tesztrel történő vizsgálatán, és az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli. Ha az egymásra tett kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha állító módon fogalmazták is meg – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmezése {3107/2018. (IV. 9.) AB határozat [28]-[29] bekezdés; 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat [38] bekezdés}.
- [11] A fentieket az elsőfokú bíróság úgy összegezte, hogy a politikai élet szereplői között közügyekben lefolytatott vita esetében az akár tényállításokat is tartalmazó véleménynyilvánítás lehetőségei szinte korlátlanok, az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése, valamint a Ptk. 2:44.§ (1) bekezdés második fordulata alapján egyedül az érintett emberi méltóságának belső magja áll személyiségi és alapjogi védelem alatt. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a bíróság egy-egy kitételt összességében véleményként értékel, annak érték- és valóságtartalma nem vizsgálható. Az ilyen véleménynyilvánítás gyakorlásának egyetlen korlátja az öncélú gyalázkodás, a szemben álló fél megalázásának tilalma, egyedül ez nem élvez sem alkotmányos, sem személyiségi jogi védelmet (Kúria Pfv.IV.20.028/2018/6., Pfv.IV.20.387/2018/6.).
- [12] Mindezeket a szempontokat a konkrét ügyre vetítve megállapította az elsőfokú bíróság, hogy mindkét perbeli megnyilatkozás a közlegő választásokra tekintettel a felperes közéleti tevékenységét kívánja bemutatni, bírálni. Valamennyi sérelmezett közlés politikai vita

keretében a kampány során kifejtett véleménynek, kritikának minősül. Ez egyezik a felperes álláspontjával is, hiszen a keresetlevelében maga is minden kifogásolt közléssel kapcsolatban álláspontját úgy összegzi, hogy „a felperesről alkotott vélemény hamis, indokolatlanul bántó”.

- [13] Rámutatott, hogy a 2019. július 18. napján megjelent interjúban felhozott Lebensraum-elmélet, személy neve és a náci eszme a felperes jelmondatában szereplő „élettér” kifejezésre reflektál. Kétségtelen, hogy ez a fejtegetés erősen szubjektív, de nem a felperes személyére vagy politikai meggyőződésére vonatkozik, és nem érhető tetten benne a felperes megalázásának, megszegyenítésének szándéka. Nyilvánvalóan nem tényállítás, hogy a felperes munkáját óriási botrányok kísérték, hiszen az, hogy egy cselekvés vagy történés botrányos-e vagy sem, szubjektív megítélés kérdése, és nem ellenbizonyítható azzal a szintén szubjektív önértékeléssel, hogy a felperes élete során magas pozíciókat töltött be, önmagát megbecsült személynek tekinti. A helységi utca újraaszfaltozásának elmaradása, a felperes általi szerződésmódosítás, illetőleg helységi városának a társulási tagságával összefüggő bírságolása ugyan már nem mentes a tényközlésektől, ugyanakkor a felperes önmagában nem a közlésekben megjelenő tények hamisságát állította, hanem azt az alperesi bírálatot sérelmezte, hogy a helységi ért, említett hátrányokért a közlések őt tették felelőssé. Márpedig ez a tényekből levont következtetésnek, vagyis véleménynek minősül, hiszen célja a felperes közéleti tevékenységének negatív színben feltüntetése, a polgármesteri tisztség betöltésére való alkalmasságának megkérdőjelezése.
- [14] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint így a kereset tárgyává tett közlések mindegyike vélemény, és a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos oltalma alatt áll. A kampányidőszak kezdetén megfogalmazott kritikákkal, véleményekkel, bírálatokkal szemben a felperesnek volt lehetősége ellenvélemény, cáfolat kifejtésére, az alperesi közlések pedig egyik esetben sem voltak gyalázkodók, megalázók vagy a felperest emberi méltóságában megszegyenítőek. Így jogszerűtlennek nem tekinthetők, a felperest a személyiségvédelem magánjogi eszközei nem illetik meg.
- [15] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel. Fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 369.§ (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, a keresetnek megfelelően állapítsa meg a becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogának megsértését, és kötelezze a III. rendű alperest 2.000.000 forint sérelemdíj, valamint perköltség megfizetésére.
- [16] Másodlagos fellebbezési kérelmében a Pp. 369.§ (1) bekezdésére, 369.§ (3) és (4) bekezdésére, 385.§-ára hivatkozással az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [17] Fellebbezését arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Ptk. 2:45.§ (1) és (2) bekezdését, 2:43.§ d) pontját, 2:51.§ (1) bekezdés a) és c) pontját, 2:52.§ (1) bekezdését. Fellebbezésében fenntartotta azt az álláspontját, hogy a 2019. július 18. napján a helységi folyóirat című újságban megjelent interjúban a III. rendű alperes megsértette a becsületét azzal, hogy őt „lenácizta”, ami súlyosan sértő. A III. rendű alperes perbeli ellenkérelmében elismerte, hogy nem náci, hanem demokrata. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Pp. 266.§ (1) bekezdésére, mely előírja, hogy a bíróság az ellenérdekű fél által beismert, a felek által egyezően előadott tényállítást valósnak fogadja el.
- [18] Változatlanul állította, hogy a 2019. július 18. napján megjelent interjúban róla alkotott vélemény hamis, indokolatlanul bántó és sértő, amely a jóhírnéven túl a becsületét is megsértette, öncélú gyalázkodásával a III. rendű alperes a szemben álló fél megalázásának tilalmát nem vette figyelembe (Kúria Pfv.IV.20.028/2018/6., Pfv.IV.20.387/2018/6. szám). A III. rendű alperes valótlanul állította, hogy több intézkedése helységi hátrányt okozott, az ivóvízfejlesztési szerződés általa történő módosításával a utca nem lett újraaszfaltozva.

Ismételten előadta, hogy a utca teljes leaszfaltozása nem volt tervbe véve, célszerűbbnek bizonyult az ablakos feltárás, amelyet az illetékes hatóság, illetve a közútkezelő jóváhagyott, így a cikkben ez alapján róla alkotott vélemény szintén hamis, indokolatlanul bántó és sértő. A kereset e részében megjelölt alperesi állítás tényállítás, arra a bizonyíthatósági teszt alkalmazható. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárást nem folytatott le, a III. rendű alperest nem kötelezte tényállításának bizonyítására, amivel a Pp. 265.§ (1) bekezdését, 276.§ (1) bekezdését megsértette. Ez egyúttal az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértését jelentette, mely az ügy érdemi eldöntésére kihatott.

- [19] Ugyancsak valótlan a Természetesen helység1 nevű Facebook csoportban 2019. augusztus 23. napján tett bejegyzésnek az az állítása, hogy a városháza ártatlanul több millió forintos büntetést kapott, mert az ő vezetésével szabálytalanul léptek ki a községek az ivóvizet társulásból. Megismételte a keresetlevelében kifejtetteket azzal kapcsolatban, hogy mik a való tények. Rámutatott, hogy a vitatott kitétel valóságtartalma igazolható, bizonyítható, az elsőfokú bíróság azonban a bizonyítási eljárást ebben az esetben sem folytatta le. Amennyiben az alperesi kijelentés véleménynek minősülne, úgy az valótlan, lejáratos célzatú, ahol a való tények helytelen csoportosításával valótlan tényt sugallt a III. rendű alperes (Kúria Pfv.IV.21.492/1999/3.szám).
- [20] A 2.000.000 forint sérelemdíj iránti követelése kapcsán előadta, hogy 1.000.000 forint összegben a folyóirat című újságban megjelent cikk, 1.000.000 forint összegben pedig a Facebook csoportban való jogsértő közzététel kapcsán igényel sérelemdíjat, kiemelve, hogy a sérelmes közlések széleskörű nyilvánosságot kaptak.
- [21] A III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Ismételten kifejtve az ellenkérelmében foglaltakat, rámutatott, hogy a Kúria Pfv.IV.20.028/2018/6. és Pfv.IV.20.387/2018/6. számú ítéletei eltérő tényálláson alapulnak és éppen az elsőfokú bíróság jogi álláspontjának felelnek meg. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.21.492/1999/3. számú ítélete nem az aktuális, újabb alkotmánybírói gyakorlatot tükrözi.
- [22] Álláspontja szerint a helyi közügyben, a kivitelezési szerződés tényszerű módosításával, illetve a társulást érintő módosulások átvezetésével kapcsolatban történt véleménynyilvánítás, a felperes törvényes képviselői tevékenységét érintő bírálat volt. Azt a bírálatot sérelmezi a felperes, hogy az említett hátrányokért az alperesi közlés őt tette felelőssé. Ez pedig tényből levont következtetésnek, véleménynek minősül, célja valóban a felperes közéleti tevékenységének bírálata, negatív színben való feltüntetése volt. A felperes által felajánlott bizonyítási indítványok elutasításával az elsőfokú bíróság anyagi vagy eljárásjogi szabályt nem sértett.
- [23] A fellebbezés nem alapos.
- [24] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett körben a megállapított tényekből helytálló jogi következtetést vont le, és azokat helyesen minősítette. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel maradéktalanul egyetért, így nem volt helye sem eltérő jogi következtetés levonásának, sem pedig az elsőfokú bíróság által elvégzett mérlegelés felülmérlegelésének.
- [25] Az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból, hogy a per tárgyává tett közléseket a III. rendű alperes (illetve képviselője) közügyben, közérdeklődésre számot tartó kérdést érintő demokratikus közvita keretei között fogalmazta meg, így a Ptk. 2:44.§-a értelmében a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplők személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatta.

- [26] Az Alkotmánybíróság már a 36/1994. (VI. 24.) AB számú határozatának indokolásában is kifejtette, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt, annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül. Az Alaptörvény a szabad kommunikációt biztosítja, és nem annak tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alapjoga. A véleménynyilvánítás folyamatában helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt. Az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatából kiemelte azt az alapelvet, hogy nincs demokratikus társadalom pluralizmus, tolerancia és nyíltság nélkül, a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik alapköve, fejlődésének egyik feltétele.
- [27] Az Alaptörvény a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy a megszólaló mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre.
- [28] Az értékítéletre, személyes véleményre a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak.
- [29] A szintén alkalmazandó Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása szerint a közléseket a maguk összességében és összefüggéseiben kell értékelni, tekintettel a kialakult társadalmi közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, politikai vita önmagában nem lehet jogsértés megállapításának alapja.
- [30] Fontos alapelv az is, hogyha a bíróság arra a következtetésre jut, hogy véleménynyilvánítás történt, akkor az csak akkor sérthet személyiségi jogot, ha a kifejtett vélemény kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő, megalázó vagy burkoltan valótlan tényállítást fejez ki.
- [31] A fenti szempontok alapján vizsgálva a 2019. július 18-ai és augusztus 23-ai közlések kifogásolt kitételeit, a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy azok összességében értékelést, véleményt fejeztek ki a közéleti szerepvállalás újabb szakaszára készülő felperes jelmondatválasztásáról, illetve a közműfejlesztési társulás keretei között, a korábbi közmegegyezésével összefüggésben végzett tevékenysége eredményéről, a felperes közmegegyezésre való alkalmasságának kérdéséről.
- [32] A véleménynyilvánítási szabadság körébe tartozott annak a körülménynek a felhasználása, hogy a felperes jelmondatában használt élettér fogalmat személy tette közismertté. Az alperesi kritika valóban azt sugallta, hogy a jelmondatválasztást a felperes részéről a szélsőséges nézeteket valló választók szimpátiájának keresése is motiválhatta, ez azonban indokolatlanul bántónak, sértőnek, megalázónak nem tekinthető.
- [33] A peres felek helyzetében azoknak a következtetéseknek az alkalmazása, hogy a kivitelező és a közműfejlesztési társulás által kötött szerződés módosítása, utóbb a tagoknak a társulásból való kilépése (mely történésekben a felperes szerepvállalása nem, csupán annak megítélése

volt vitás) mennyiben vezetett az útburkolat felújításának elmaradásához, továbbá a bírságotól, értékelésnek, véleménynek minősülnek. Az pedig nyilvánvalóan nem lehet a bíróságok feladata, hogy politikusi véleményeket értékeljenek, vagy a helységi és Környéke Kistérségi Ivóvízminőség-javító Társulás működését érintő, szövevényes politikai vitában állást foglaljanak. Abban is egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal, hogy a vitában a III. rendű alperes által elfoglalt álláspont megjelenítéséhez használt, a per tárgyává tett közleményekben nyilvánosságra hozott kifejezések nem gyalázkodóak, így jogsértés nem volt megállapítható.

- [34] A III. rendű alperes helytállóan hivatkozott fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a felperes által felhívott felsőbírósági döntések közül Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.21.492/1999/3. számú ítéletében kifejtett álláspont az újabb alkotmánybírósági, illetve rendes bírósági gyakorlat tükrében meghaladott, míg a Kúria Pfv.IV.20.028/2018/6. és Pfv.IV.20.387/2018/6. számú ítéletei nem a felperes, hanem az elsőfokú bíróság jogi álláspontját támasztják alá.
- [35] A fentiekből következően a perben a valóság bizonyításának nem volt helye; az elsőfokú bíróság abban az esetben járt volna el helytelenül, ha annak bizonyításába bocsátkozik, hogy miért nem lett leaszfaltozva a utca, vagy hogy a helységi és Környéke Kistérségi Ivóvízminőség-javító Társulás működésével összefüggésben kiszabott bírságok miként lettek volna elkerülhetőek. Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor a felperes demokrata mivoltát érintő kérdésben a Pp. 266.§ (1) bekezdését nem alkalmazta. A demokrata kifejezés a jelen ügyben használt értelmében nem a valóság valamely objektíve létezett vagy létező elemét írja le, hanem az alanynak a demokráciához való pozitív viszonyulását fejezi ki, vagyis nem tényre utal, így a Pp. 266.§ (1) bekezdésének alkalmazása fel sem merülhetett.
- [36] A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [37] A fellebbezés nem vezetett eredményre, erre tekintettel a másodfokú bíróság a III. rendű alperes javára, az általa felszámítottaknak megfelelően a Pp. 364.§-a folytán alkalmazandó 83.§ (1) bekezdése és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján 50.000 forint ügyvédi munkadíj, mint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a felperest.
- [38] A meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetékről a másodfokú bíróság a Pp. 102.§ (1) bekezdése és a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése alapján rendelkezett.
- [39] A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376.§ (1) bekezdése alapján – az a)-c) pontokban írt kivételek hiányában – tárgyaláson kívül bírálta el.

Pécs, 2021. május 11.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Kovács János s.k. bíró